

Tweede Kamer der Staten- Generaal
commissie Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

uw brief	ons nummer	datum	verzonden
	U18.002718	12 september 2018	14 SEP. 2018
onderwerp	in behandeling bij	telefoonnummer	bijlagen
Zoutwinning	H. Runia	0517-492 279	3

Beste meneer/mevrouw ,

Graag maken wij van uw aanbod gebruik om ten behoeve van het algemeen overleg over Mijnbouw op woensdag 26 september 2018 nog een aantal zaken met betrekking tot zoutwinning naar voren te brengen. U heeft deze gelegenheid geboden via een mailbericht van uw griffie d.d. 11 september 2018.

Standpunt gemeente Harlingen.

Als alles volgens plan verloopt gaat de zoutwinning voor de Harlinger havenmond in 2019 van start. Wij zijn van mening dat de stad daarvan geen enkele schade mag ondervinden. De identiteit van Harlingen wordt boven alles bepaald door de schitterend behouden oude binnenstad. De vele honderden monumentale panden zijn het goud van de stad. In 2015 en 2016 heeft onze gemeente dan ook al een beroep gedaan op de minister van Economische Zaken respectievelijk de Tweede Kamer om zorg te dragen voor:

- een externe, onafhankelijke en objectieve nulmeting van de huidige situatie;
- het opnemen van wettelijk bewijsvermoeden in de Mijnbouwwet, mede gezien de stapeling van zout- en gaswinning in onze gemeente;
- een zorgvuldige en voldoende schaderegeling;

Deze twee brieven brengen wij hiermee nogmaals onder uw aandacht.

Position paper Stichting Bescherming Historisch Harlingen.

De gemeente is in goede dialoog met Frisia Zout BV en de Stichting Bescherming Historisch Harlingen (SBHH). Als plaatselijke overheid is het onze plicht zorgvuldig te kijken naar de belangen van onze inwoners en hun belang te beschermen. In dat kader schaaft de gemeente zich achter de aanbevelingen van de SBHH en achter de resultaten die voortvloeien uit de dialoog zoals die in de Position Paper zijn beschreven :

1. Vertaal nieuwe inzichten doorlopend in de 'license to operate' in de bedrijfsvoering én in nieuwe en reeds afgegeven vergunningen.
2. Communiceer transparant met alle partijen over onzekerheden en expliciteer en motiveer de plaats van die onzekerheid in de besluitvorming over de exploratie en exploitatie van delfstoffen.

3. Neem het wettelijk bewijsvermoeden op in de Mijnbouwwet, gekoppeld aan een autonoom functionerend schadefonds voor zowel materiële, immateriële als bedrijfsschade.
4. Monitor de nulsituatie en de bodemdaling in 2 panden continu met tiltmeters, die onderscheid kunnen maken tussen bodemdaling door zoutwinning en effecten door andere processen zoals waterpeilverlaging, gaswinning of inklinking.
5. Formuleer criteria om het Hand aan de kraan-principe met betrekking tot de stad en de inwoners recht te doen, mochten er onvoorziene effecten zoals afwijkende bodemdaling zijn.

De gemeente Harlingen staat zij aan zij met de SBHH in de vraag de zoutwinning bij Harlingen de status van landelijke pilot te geven.

Ondersteuning oproep provincie Fryslân.

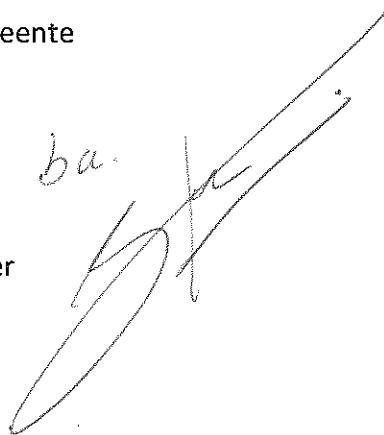
Door gedeputeerde Schrier van de provincie Fryslân is richting uw commissie op 12 september 2018 een manifest uitgereikt waarin de zorgen die er leven bij de bewoners van Fryslân worden benoemd. Dit manifest, bijgevoegd, en de daarin gestelde vragen ondersteunen wij ook en het geeft goed weer hoe wij in Harlingen in deze materie staan.

Zoals u ziet is er vanuit Fryslân een breed gedragen oproep om te komen tot een pilot voor een "nieuw veiligheidsdenken", actualisering van schaderegelingen en meer oog voor de bewoners in een gebied. Wij vragen u deze oproep te omarmen en mee te nemen in uw algemeen overleg over Mijnbouw met de Minister.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de gemeente
Harlingen,

bla

S. van den Broek
secretaris

ba.

W.R. Sluiter
burgemeester

Kopie intern: Nee

Afschrift extern: Nee

Tweede Kamer der Staten- Generaal
t.a.v. alle Kamerleden
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

uw brief

ons nummer

datum

verzonden

U16.000012

11 januari 2016

19 4 JAN. 2016

onderwerp

in behandeling bij

telefoonnummer

bijlagen

Schade door
mijnbouw

H. Runia

0517-492 279

-

Geachte Kamerleden,

In 2016 zal de Minister van Economische Zaken aan u een wetsvoorstel tot wijziging van de Mijnbouwwet inzake veiligheid en regie worden voorgelegd. De discussie rond dit wetsvoorstel geeft aanleiding om ons tot u te richten waarbij wij aandacht willen vragen voor met name de omkering van bewijslast in het geval van schade als gevolg van mijnbouwwerken. Wij vragen u deze informatie mee te nemen bij de besluitvorming inzake genoemd wetsvoorstel.

Omgekeerde bewijslast.

In uw amendement met Kamerstuk 34 041 nr.12 heeft u als Kamer aandacht gevraagd voor het omkeren van de bewijslast. In dit amendement wordt een wettelijk bewijsvermoeden (omkering bewijslast) voor mijnbouwschade geïntroduceerd. Wij willen met nadruk aangeven dat introductie hiervan in de Mijnbouwwetgeving een goede ontwikkeling zou zijn in het kader van de vergoeding van schade als gevolg van mijnbouwactiviteiten. Zoals de Raad van State ook al aangeeft in zijn advies van 7 oktober 2015 (No.W15.15.0151/IV/Vo) is een wettelijk bewijsvermoeden te motiveren indien er sprake is van bijzondere karakteristieken. In het geval van mijnbouwschade kan hier wel van gesproken worden. Veelal is er sprake van een groot aantal schadegevallen binnen een bepaald gebied waarvan de oorzaak in eerste instantie niet direct te achterhalen is. Er valt echter ook niet uit te sluiten dat de oorzaak wel valt toe te schrijven aan de mijnbouwactiviteiten. Het is in dit bijzondere geval dan ook van belang, zeker ook als duidelijk signaal richting bewoners van een gebied waar mijnbouwactiviteiten plaats vinden, dat er een wettelijk bewijsvermoeden in de Mijnbouwwet wordt opgenomen. Het mag daarbij zeker niet zo zijn dat, zoals de Minister suggereert in zijn brief van 16 november 2015 (kamerstuk 34 041 nr.43), om dit alleen voor de Groningse situatie op te nemen.

Ook elders in Nederland, maar zeker ook in de provincie Fryslân en de gemeente Harlingen in het bijzonder, is er sprake van mijnbouwactiviteiten met de negatieve gevolgen daarvan. Soms is er daarbij zelfs sprake van stapeling van schade als gevolg van zout- én gaswinning.

Situatie gemeente Harlingen.

Binnen de gemeente Harlingen is, met name in de omgeving van het dorp Wijnaldum, sprake van schade aan woningen waarvan wordt vermoed dat dit het gevolg is van de winning van gas en/of zout in het gebied. Acties vanuit de plaatselijke bevolking om de schade vergoed te krijgen lopen erg moeizaam en stuiten op een lang en lastig proces van schadebeoordelingen, adviezen en (uitstel van) besluiten. Dit blijkt ook wel uit het feit dat door de Technische commissie bodembeweging (stand: 15 augustus 2015) nog geen enkel definitief advies is uitgebracht. Als overheden hebben wij de plicht om zorgvuldig te kijken naar de belangen van onze inwoners. Juist ook in het geval van mijnbouwactiviteiten, waarbij ook sprake is van grote economische belangen, is het van belang om de inwoners te beschermen tegen de gevolgen van deze activiteiten. In dit geval zou dan ook het uitgangspunt moeten zijn dat bij schade waarvan het lastig is aan te tonen wat de oorzaak is, maar waarbij ook niet valt uit te sluiten dat de oorzaak bij de mijnbouwactiviteiten ligt, de bewijslast bij het mijnbouwbedrijf hoort te liggen. Dit uitgangspunt zou moeten gelden voor alle mijnbouwactiviteiten.

Bij u als Kamerleden ligt de verantwoordelijkheid om samen met de Minister tot een goede actualisering van de Mijnbouwwet te komen. We roepen u op deze verantwoordelijkheid hier te nemen door vast te houden aan het uitgangspunt van uw amendement met betrekking tot een wettelijk bewijsvermoeden en te bevorderen dat dit in de wet wordt opgenomen voor alle mijnbouwactiviteiten.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de gemeente
Harlingen,

J.S.W. Ozenga
secretaris

W.R. Sluiter
burgemeester

Kopie intern: Ja
Afschrift extern: Ja

Ministerie van Economische Zaken
Zijne excellentie de heer H. Kamp
Postbus 20101
2500 EC 'S-GRAVENHAGE

GEMEENTE HARLINGEN

1
2
3
4
5

uw brief	ons nummer	datum	verzonden
	U15.000183	14 januari 2015	15 JAN. 2015
onderwerp	in behandeling bij	telefoonnummer	bijlagen
Zoutwinning	H. Runia	0517-492 279	-

Hooggeachte heer,

Door uw collega, de staatssecretaris mevrouw S.Dijksma, is in 2014 een vergunning in het kader van de natuurbeschermingswet afgegeven aan de Frisia Zout BV ten behoeve van het winnen van zout onder de Waddenzee. Tevens is door u op 24 november 2014 aan hetzelfde bedrijf een omgevingsvergunning afgegeven voor de bovengrondse voorzieningen voor het winnen van zout onder de Waddenzee. Hoewel wij door het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen hebben bijgedragen aan het verlenen van de omgevingsvergunning willen wij, op verzoek van de gemeenteraad, toch nog aandacht vragen voor een aantal zaken.

Goede schaderegeling.

De winningslocatie onder de Waddenzee ligt nabij de primaire zeewering en de monumentale binnenstad van Harlingen. Het is volgens ons niet ondenkbaar dat, ondanks de uitkomsten van de Milieueffectrapportage, er in de toekomst toch, negatieve, effecten door de zoutwinning kunnen optreden die niet voorzien waren. Schade aan de zeewering en gebouwen in Harlingen kan niet worden uitgesloten. Gelet hierop verzoeken wij u er zorg voor te dragen dat er ten aanzien van de winningsactiviteiten van Frisia een zorgvuldige en voldoende schaderegeling van toepassing is en dat deze schaderegeling in de toekomst ook dienovereenkomstig gehanteerd wordt. Tevens verzoeken wij u de betrokken inwoners, bedrijven en organisaties in Harlingen, eventueel in samenwerking met ons, actief te informeren omtrent de schaderegeling en onder welke voorwaarden toekomstige gedupeerden hier een beroep op kunnen doen.

Nulmeting.

Om discussie in de toekomst te voorkomen is het van belang om nu te komen tot een goede inmeting van de huidige situatie. Wij verzoeken u dan ook te bevorderen dat er een externe, onafhankelijke en objectieve nulmeting wordt verricht ten aanzien van met name de zeewering en de monumentale binnenstad. Hiermee kan een belangrijk signaal richting bewoners, bedrijven en organisaties worden afgegeven dat economische ontwikkelingen door moeten gaan maar dat eventuele consequenties goed gemonitord worden. Graag gaan wij met u in overleg hoe en waar de nulmeting het beste uitgevoerd kan worden.

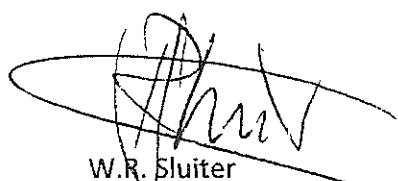
Postbus 10.000, 8860 HA Harlingen
Voorstraat 35, 8861 BD Harlingen
T 14 0517 F 0517 412 664
E gemeentebestuur@harlingen.nl

Tot slot.

De winning en verwerking van zout in Harlingen zijn belangrijke economische activiteiten die wij daar waar mogelijk ondersteunen. Wij blijven echter kritisch de gevolgen van deze activiteiten volgen omdat wij van mening zijn dat deze geen onoverkomelijke negatieve gevolgen voor de Harlinger gemeenschap mogen hebben. Uw actieve inbreng om de onrust bij burgers, bedrijven en organisaties binnen de gemeente Harlingen weg te nemen zouden wij dan ook zeer op prijs stellen. Uw reactie ten aanzien van onze hiervoor genoemde verzoeken zien wij dan ook met vertrouwen tegemoet.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de gemeente
Harlingen,

J.S.W. Ozenga
secretaris

W.R. Sluiter
burgemeester

Den Haag, 12 september 2018

Geachte leden van de Kamercommissie Economische Zaken en Klimaat,

De gezamenlijke Friese gemeenten en Provincie Fryslân constateren dat er zorgen leven onder inwoners en bedrijven in gebieden waar gas- en zoutwinning plaatsvindt. Deze zorgen gaan over veiligheid, leefbaarheid en waardebehoud van onroerend goed. Met deze zin uit het 'Fries Manifest van Friese overheden over gaswinning en zoutwinning' stonden wij in 2015 ook hier bij uw commissie. Vandaag staat het onderwerp zoutwinning op de agenda en staan wij hier opnieuw.

Via dit manifest brengen wij de zorgen over die er leven bij de inwoners van Fryslân die geconfronteerd worden met de gevolgen van zoutwinning en ook gaswinning. In dit manifest vragen wij aandacht voor informatievoorziening en een balans in de verdeling van de lasten en de lasten.

Hierbij roepen we de minister van EZK en de kamer op om:

- Nulmetingen en herhalingsmetingen uit te voeren;
- Omkering van de bewijslast te laten gelden bij schade door gas- en zoutwinning bij alle winningsgebieden;
- Duidelijke en eenvoudige en toegankelijke schade procedures;
- Decentrale overheden meer invloed te geven;
- Een betere verdeling van de lasten en lasten en een harde financiële tegemoetkoming voor de winningsgebieden;
- Betere communicatie over: effecten, risico's, onzekerheden en monitoring.

Nu ruim twee jaar later zijn deze punten nog steeds actueel. Voor de bestaande zoutwinning in ons gebied en voor de zoutwinning Harlingen Havenmond in het bijzonder vragen wij u om O-metingen, monitoring en een adequate schadeafhandeling. Wij steunen dan ook het initiatief van de Stichting Bescherming Historisch Harlingen om de zoutwinning Harlingen aan te grijpen als pilot voor een 'nieuw veiligheidsdenken' dat uitgaat van onzekerheden.

Wij constateren, in het advies van de TCCB en uit de brief van minister Wiebes aan de Kamer (30 mei 2018 nr. 132) dat het systeem van schadeafhandeling anders wordt geregeld en centraal wordt geregeld. De inhoud blijft nog net zo weerbarstig als daarvoor door de vele geologische processen zoals kleirijping/inklinking, ontwatering, mijnbouw, e.d. in de ondergrond. Door te bundelen ontstaat wel meer kennis en overzicht. Dat juichen wij toe.

Feit blijft wel, dat ook bij het instellen van een landelijk schade instituut, de ketenaansprakelijkheid een lastige blijft. Is de bodemdaling een gevolg van mijnbouw en is de schade ontstaan door de winning of door kleirijping door wateronttrekking als gevolg van bodemdaling door de winning? Die vraag zal in iedere procedure blijven bestaan en zal onzekerheid en teleurstelling blijven geven bij de burger. Niet alleen tijdens de winning, maar met name in de periode daarna, als de zoutcavernes en ook de aanwezige gaswinputten zijn afgesloten. Dit geldt ook voor de kans op instorting van zoutdaken van cavernes en de kans op diesilverontreiniging van drinkwater als gevolg van lekkage van isolerende lagen in de ondergrond. Juist omdat in de omgeving van Harlingen zowel zout als gas wordt gewonnen.

Een voorbeeld van deze complexiteit zijn de scheuren in woningen in Wijnaldum. In dit gebied is sprake van zoutwinning, gaswinning en van aanpassing van de waterhuishouding als gevolg van de winningen.

Om de gevolgen van bodemdaling door zoutwinning en gaswinning en de wijziging van de waterhuishouding in dit gebied te compenseren is door de Provincie Fryslân een bestuurscommissie ingesteld. De bestuurscommissie voert het integraal gebiedsplan met de compensatiemaatregelen uit. Daarnaast is de Commissie bodemdaling door aardgaswinning Fryslân en Stichting Schadefonds Frisia Zout actief. De commissies werken in een deel van het geheel aan mijnbouwactiviteiten in de omgeving van Harlingen en Franeker. Met het instellen van een landelijk instituut is het belangrijk om bestaande commissies mee te nemen in het complexe proces van schadebepaling en -afhandeling.

Wij vragen u om:

- *In het landelijk schadeprotocol aandacht te geven aan de ketenaansprakelijkheid.*
- *Verbinding te leggen tussen de verschillende kamers bij het instellen van een nieuw landelijk schade instituut om de ketenaansprakelijkheid te verduidelijken.*
- *De positie van de gebiedscommissie en de Commissie bodemdaling door aardgaswinning Fryslân mee te nemen in dit complexe proces.*
- *De zoutwinning in Harlingen aan te grijpen als pilot voor een 'nieuw veiligheidsdenken' dat uitgaat van onzekerheden.*

Gedeputeerde M. Schrier